

curier

economic legislativ

contract economic

Clauze contractuale și înțelegeri nelegale

Sarcina Arbitrajului de Stat de a înlătura clauzele contractuale găsite în neconcordanță cu legile sau alte dispoziții cu caracter normativ este consacrată prin art. 25 în Legea nr. 5/1954.

Rezolvînd litigii patrimoniale derivînd din neexecuțarea conformă a obligațiilor izvorite din contractele economice, organele arbitrale nu țin seama de acele clauze contractuale invocate de către părți care suferă sancțiunea nulității pentru motivul contrarietății cu dispozițiile normative în vigoare.

De asemenea, în măsura în care părțile se pun de acord în cursul soluționării litigiului — asupra obiectului ferendului, Arbitrajul de Stat poate să țină seama de asemenea înțelegere, conform art. 37 din Regulile procedurii arbitrale, numai în măsura în care înțelegerea nu contravine legii, altor dispoziții cu caracter normativ și principiilor generale ale politicii economice.

Vom înfățișa, în continuare, considerații pe marginea unor situații de felul acelorora în legătură cu care, după prerea noastră, nu s-ar putea aplica clauzele contractuale ori nu s-ar putea da urmare unor înțelegeri intermite între părți în cursul executării contractului.

1

1. La capitolul din contract consacrat executării obligațiilor, unitatea furnizoare a propus iar cea beneficiară a acceptat stipularea unei clauze potrivit căreia respectarea termenelor de livrare de către unitatea furnizoare este condiționată de primirea în timp util a materiilor prime de la proprii săi furnizori.

O asemenea clauză nu corespunde exigențelor disciplinării contractuale, fiind de principiu că obligațiile pe care le asumă unitățile socialiste prin încheierea contractelor

economice trebuie să fie ferme, iar nu afectate de condiții.

De altfel, condiționarea, în modul arătat, a îndeplinirii obligației de livrare, contravine și sarcinii de plan exprimată prin repartitia în baza căreia au încheiat părțile contractul respectiv, întrucît acea sarcină de plan a fost stabilită fără nici un fel de rezerve și, ca atare, trebuia îndeplinită în mod necondiționat.

Obligația asigurării și procurării materiilor prime revine unității furnizoare iar aceasta, în măsura în care nu le obține la termenele de livrare convenite cu proprii săi furnizori, are posibilitatea angajării răspunderii acestora în condițiile art. 44 din Legea nr. 1/1969.

Ca atare, în final, răspunderea va reveni acestor furnizori cu excepția cazului cînd aceștia dovedesc, în condițiile legii, că neîndeplinirea obligațiilor lor contractuale se datorează forței majore care îi exonerează de răspundere potrivit art. 46 din aceeași lege.

În această ipoteză, forța majoră poate fi invocată și în celălalt raport contractual cu condiția de a fi dovedită conform dispozițiilor legale și de a se demonstra legătura causală dintre neîndeplinirea obligațiilor contractuale de livrare și neprimirea materiilor prime din cauză de forță majoră.

2. Sînt nelegale și clauzele contractuale prin care se nesocotesc prevederile obligatorii ale sarcinii de plan. O asemenea situație, cu consecințe asupra validității clauzei contractuale și în privința răspunderii patrimoniale, a fost reținută prin Decizia primului arbitru de stat nr. 434/1983 :

„În ceea ce privește susținerea pîrteii, că termenul de livrare a fost stabilit la 5 aprilie 1982 și nu la 31 mai 1982, cum a considerat reclamanta cînd a întocmit calculul penalităților, nu poate fi reținută, întrucît în repartitia care a stat la baza încheierii contractului, termenele de livrare au fost stabilite pe trimestre, astfel că, chiar dacă prin contract părțile au prevăzut că pentru trimestrul I/1982 termenul de livrare este 5 aprilie 1982, avînd în vedere că trimestrul I/1982 expiră la 31 martie 1982, părțile nu erau îndreptățite să deroge de la prevederile repartitiei, stabilind un alt termen, în afara trimestrului I/1982“.

Supliment la

nr. 19 1984

Revista
ECONOMICA

În asemenea situații deci, clauzele contractuale care încalcă prevederile repartitiei se consideră nule și înlocuite cu altele care se înscriu în limitele sarcinii de plan iar răspunderea pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale se analizează în raport cu ceea ce prevede repartitia în mod obligatoriu.

3. Situații cu efecte similare se identifică și în cazurile cind organele prevăzute de art. 26 din Legea nr. 71/1969 adoptă soluții nelegale cu prilejul rezolvării neînțelegerilor precontractuale.

Așa, de pildă, două centrale industriale, procedind — cu întârziere — la rezolvarea unor obiecțiuni precontractuale, au stabilit următoarele:

„Pentru trimestrele I, II și III contractul se consideră perfectat la nivelul cantităților livrate.

Diferența dintre cantitatea anuală repartizată și cantitățile livrate în trimestrele I, II și III se contractează pentru trimestrul IV“.

Este de menționat că repartitia care a stat la baza contractului respectiv cuprindea eșalonări trimestriale cantitative, eșalonări pe care cele două centrale, în exercitarea atribuțiilor lor de rezolvare a neînțelegerilor precontractuale, le-au nesocotit în mod flagrant.

Mobilul nemărturisit al acestei soluții rezidă în faptul că, rezolvând neînțelegerea abia în ultima lună a trimestrului III, organele menționate au urmărit să ofere părților contractante un instrument adecvat pentru a nu suporta consecințele patrimoniale ale neîndeplinirii sarcinii de plan care a devenit și sarcină contractuală.

Este într-adevăr posibil ca rezolvarea tardivă a neînțelegerii să fi creat dificultăți în calea îndeplinirii obligațiilor contractuale. Cu toate acestea, intenția de a anihila consecințele unor asemenea dificultăți nu legitimează soluția care a fost adoptată cu vădita încălcare a prevederilor repartitiei.

Calea legală care putea fi urmată în acest scop era obținerea modificării repartitiei, în condițiile legii, astfel ca eșalonarea trimestrială cantitativă să corespundă cu posibilitățile reale ale părților de a-și executa obligațiile contractuale.

În absența unei asemenea modificări, urma să se stabilească, în cadrul unui eventual litigiu generat de neîndeplinirea conformă a obligațiilor contractuale, modul în care una sau ambele părți, prin poziția nejustificat adoptată cu ocazia încheierii contractului și a concilierii neînțelegerii au contribuit în mod efectiv la întârzierea rezolvării neînțelegerilor. Ca atare, dacă i se poate imputa o asemenea atitudine, partea în culpă este ținută să suporte consecințele pe care efectiv le-a provocat pe planul executării contractului.

Aici este locul să menționăm că, în privința atribuțiilor care revin organelor arbitrale potrivit art. 25 din Legea nr. 5/1954, nu interesează dacă clauza contractuală nelegală constituie opera părților sau este rezultatul rezolvării neînțelegerilor precontractuale de către organele prevăzute la art. 26 din Legea nr. 71/1969. Atât în primul caz, cât și în celălalt, arbitrajul nu dă urmare clauzei contractuale nelegale, ci ia în considerare prevederile obligatorii ale repartitiei.

Că este așa, rezultă și din Decizia primului arbitru de stat nr. 313/1984: „Întrucit organele tutelare ce au solu-

ționat neînțelegerea precontractuală nu erau competente să perfecteze contractul contrar actelor administrative de planificare, arbitrajul a fost îndreptățit să înlăture o asemenea soluționare ce prin natura sa modifică implicațiile sarcinilor de plan“.

4. O altă clauză contractuală propusă de unitatea furnizoare și acceptată fără obiecțiuni de către unitatea beneficiară s-a referit la urmările neachitării în termen prețului produselor livrate.

Pe lângă consecințele firești și legale, părțile au convenit că, în cazul unei întârzieri în plată care depășește o lună, unitatea furnizoare este în drept să sisteze livrările, consecințele neexecutării obligațiilor contractuale fiind în întregime la sarcina unității beneficiare.

Deși acestei din urmă unități îi revine — indiscutabil — îndatorirea de a achita fără întârziere prețul produselor pe care le-a primit în cadrul unui contract economic, unitatea furnizoare nu poate condiționa efectuarea livrărilor de modul în care se îndeplinește obligația de plată a prețului.

Legea nu prevede o atare condiționare iar sarcina de plan, ca și puterea obligatorie a contractului, impun efectuarea livrărilor la scadențele contractuale, chiar dacă unele din loturile de produse livrate anterior nu au fost achitate la termen.

În măsura în care întâmpină însă dificultăți financiare substanțiale, datorită neincasării la termen a prețului produselor livrate, unitatea furnizoare poate recurge la instrumentul juridic creat prin dispozițiile art. 159 din Legea finanțelor nr. 9/1972.

Potrivit acestor dispoziții, ea are posibilitatea de a cere clienților care întârzie în mod repetat plata, creându-i astfel greutăți financiare, să asigure anticipat fondurile necesare efectuării plăților la termen. În cazul în care fondurile nu sînt asigurate anticipat, unitatea furnizoare poate suspenda efectuarea livrărilor, încunoscîntînd, cu 30 de zile în prealabil, atât unitatea beneficiară, cât și organul său tutelar.

Se observă că reglementarea la care ne referim instituie o seamă de condiții pentru ca unitatea furnizoare să fie în drept să suspende efectuarea livrărilor, condiții care nu se regăsesc în clauza contractuală pe care o analizăm.

Astfel, trebuie să existe o cerere pentru asigurarea anticipată a fondurilor necesare efectuării plăților în termen, cerere determinată de dificultățile financiare cauzate prin întârzieri repetate în achitarea prețului datorat.

Mai este nevoie ca unitatea beneficiară și organul său tutelar să fie încunoscîntați cu 30 zile înainte de aplicarea măsurii suspendării livrărilor.

Numai cu respectarea acestor condiții se poate dispune — în mod legal — suspendarea efectuării livrărilor

II

1. Pentru nelivrarea în termen a oțelului contractat pe trimestrul III/1983, unitatea beneficiară a pretins penalități de întârziere pe intervalul 15 noiembrie — 31 decembrie 1983 și penalități pentru neexecutarea în natură a obligațiilor contractuale.

Ulterior, între părți intervine o înțelegere în sensul că unitatea beneficiară renunță la penalitățile datorate de către unitatea furnizoare cu condiția — acceptată de aceasta din urmă — ca unele dintre livrările efectuate în 1984 să fie considerate executate în contul obligațiilor neîndeplinite pentru care s-au solicitat penalitățile.

Nelegalitatea acestei înțelegeri rezultă din următoarele elemente :

— Contractul în speță avînd, ca și sarcina de plan concretizată în repartiție, caracter anual, putea fi executat numai pînă la finele anului 1983. Prin urmare, livrările din 1984 nu se puteau considera ca fiind efectuate în contul contractului încheiat pe anul precedent. Ele se puteau imputa numai asupra obligațiilor contractuale valabil asumate pe 1984 iar în lipsa unor asemenea obligații, trebuiau considerate livrări necontractuale.

— Îndeplinirea cu întîrziere a unor obligații de livrare nu scutește unitatea furnizoare de consecințele patrimoniale prevăzute de lege pentru nerespectarea termenelor de livrare. Așadar, chiar și în ipoteza în care era posibilă executarea contractului în 1984, livrările efectuate în acest an nu au relevanță în privința neîndeplinirii obligațiilor contractuale asumate pe anul de plan precedent.

2. Față de pretențiile unității beneficiare la plata penalităților aferente nelivrării la termen a materialelor de construcții contractate, unitatea furnizoare s-a apărat, susținînd că nu și-a putut executa obligațiile de livrare astfel cum au fost asumate prin contract, deoarece calea ferată nu i-a pus la dispoziție, conform planului de transport, vagoanele necesare pentru expedierea acelor materiale.

Luînd aci de această justificare, unitatea beneficiară a renunțat la penalitățile pretinse.

Înțelegerea intervenită în acest sens nu este legală, deoarece, potrivit art. 44 din Legea nr. 71/1969, unitatea socialistă, care nu execută obligațiile asumate prin contract ori le execută necorespunzător datorează celeilalte părți penalități. Exonerarea de răspundere este posibilă în conformitate cu art. 46 din aceeași lege, numai în ipoteza intervenirii unui caz de forță majoră.

Or, în situația la care ne referim, nu s-a dovedit — și nici măcar nu s-a invocat — existența unui caz de forță majoră în relațiile unității furnizoare cu calea ferată. Această unitate putea și trebuia să obțină angajarea răspunderii cărașului în baza planului de transport și a contractului încheiat cu acesta.

Cu atît mai puțin exista deci, temei pentru a se considera că a operat un caz de forță majoră în relațiile dintre unitatea furnizoare și cea beneficiară. De altfel, materialele în cauză fiind din categoria acelor pentru care se elaborează și se aprobă balanțe materiale, unitatea furnizoare nu putea fi absolvită de răspundere decît în condițiile confirmării cazului de forță majoră potrivit art. 46 alin. 2 din Legea nr. 71/1969.

I. ICZKOVITS

conducere

Răspunderea pentru neefectuarea legală a inventarierilor

În operațiunile de inventariere sînt implicate numeroase activități, la care iau parte diferite persoane cu funcții de conducere sau de execuție.

În situația în care persoanele implicate în operațiunile de inventariere nu-și îndeplinesc întocmai atribuțiile de serviciu (prevăzute în contractul de muncă, în regulamentul de organizare și funcționare al întreprinderii și în ordinele și dispozițiile primite de la organele sau persoanele competente etc.), precum și atunci cînd nu respectă strict dispozițiile legale, își angrenează propria lor răspundere

Făcînd aplicarea actelor normative ce reglementează materia de față (Legea nr. 22/1969, Legea nr. 5/1970, H.C.M. nr. 1885/1970, Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 595/1970, regulamentul de organizare și funcționare al întreprinderii), rezultă că își pot angrena răspunderea pentru neefectuarea legală a inventarierilor următoarele persoane :

— conducătorul (directorul) unității socialiste care are obligația să asigure efectuarea inventarierii patrimoniului, în condițiile și la intervalele prevăzute de lege (pct. 113 din Normele metodologice aprobate prin O.M.F. nr. 595/1970) ;

— conducătorul compartimentului financiar-contabil care răspunde pe lingă directorul unității, de organizarea și buna desfășurare a lucrărilor de inventariere (pct. 114 din Norme) ;

— șeful serviciului de contabilitate ; membrii consiliilor de inventariere ; revizorii contabili și revizorii de gestiune, pentru încălcarea prevederilor legale și neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu legate de inventarierea patrimoniului întreprinderii sau a unor elemente patrimoniale.

Răspundere penală. Potrivit art. 15 din H.C.M. nr. 1885/1970, pentru lipsuri, sustrageri și orice alte fapte generatoare de pagube, în toate cazurile în care asemenea fapte constituie infracțiuni, conducătorul (directorul) unității păgubite este obligat să sesizeze organele de urmărire penală. Dacă nu-și îndeplinește această obligație și este el însuși implicat în săvîrșirea unor fapte penale, cel în cauză va răspunde potrivit legii penale. De asemenea, în cazul în care celelalte persoane indicate mai sus sînt implicate în săvîrșirea unor infracțiuni în legătură cu inventarierea, răspunderea lor se va stabili în baza și în condițiile legii penale.

Persoanele vinovate vor fi sancționate conform legii penale și vor fi obligate la plata de despăgubire față de unitate, pentru daunele pricinuite. În astfel de împrejurări despăgubirile vor cuprinde atît paguba efectivă cît și folosul de care a fost lipsită unitatea. De la data rămînerii definitive a hotărîrii de condamnare și de obligare la daune și pînă la achitarea integrală a despăgubirilor, unitatea este datoare să calculeze și dobînda legală la

cuantumul creanței. Persoana vinovată va fi obligată la plata daunelor în solidar cu gestionarul sau cu cel prin a cărui faptă penală a fost cauzată paguba, unitatea având dreptul de a se îndestula de la oricare dintre datornici săi.

● **Răspunderea civilă.** Persoanele vinovate de neefectuarea inventariilor la termenele și în condițiile legii vor răspunde numai civil față de unitate pentru fapta lor ilicită, în cazul în care acestea nu prezintă caracter infracțional, însă paguba a fost cauzată de gestionar sau de altă persoană prin infracțiune. În asemenea situații, gestionarul sau autorul infracțiunii va fi inculpat și sancționat conform legii penale, fiind obligat și la despăgubiri, iar persoana vinovată de neefectuarea inventariilor la termenul și în condițiile legii, având calitatea de responsabilă civilmente, va răspunde în solidar cu gestionarul pentru pagubele aduse unității.

● **Răspunderea materială.** Persoanele încadrate — în funcții de conducere sau de execuție —, vinovate de neefectuarea inventariilor la termenele și în condițiile legii, răspund material față de unitate în situația în care prin aceasta au contribuit la cauzarea pagubei. Răspunderea lor este reglementată prin art. 30 lit. d din Legea nr. 22/1969 și are caracter subsidiar, în sensul că răspund în limita valorii pagubei rămase necoperite de către autorul ei direct (deci de către gestionar), din momentul constatării insolvenței acestuia.

Potrivit deciziei de îndrumare nr. 5/1974 a Plenumului Tribunalului Suprem, aceste persoane au dreptul să conteste decizia de imputare emisă în sarcina lor și să ceară, iar instanța va fi obligată să încuviințeze, chiar și din oficiu, suspendarea judecării precum și a executării deciziei de imputare, până la terminarea recuperării pagubei de la autorul direct al acesteia. Persoanele vinovate răspund material, potrivit art. 30 lit. d din Legea nr. 22/1969, numai în cazurile în care fapta lor (acțiune sau omisiune) nu constituie infracțiune.

● **Răspunderea personalului mai multor unități.** În practică, se cunosc cazuri când pentru neefectuarea inventariilor la termenele și în condițiile legii este angrenată răspunderea persoanelor încadrate la mai multe unități. Atunci când, cu ocazia comasării, divizării sau dizolvării unei unități economice nu se procedează la efectuarea inventarii patrimoniului unităților sau a unor elemente patrimoniale, obligație impusă prin pct. 120 din Normele aprobate prin O.M.F. nr. 595/1970, răspunderea aparține directorilor (conducătorilor) și/sau, contabililor șefi ai ambelor unități implicate în reorganizare, deoarece obligația de a proceda la inventariere a rămas neexecutată de personalul ambelor unități.

Desigur, răspunderea persoanelor vinovate din cadrul celor două unități nu este și nu poate fi egală, ci proporțională, în raport de valoarea pagubei produsă până la data reorganizării și apoi ulterior acestei date. Astfel, dacă de pildă, predarea, preluarea unor elemente patrimoniale are loc pe data de 1 Iulie, personalul din unitatea care predă va răspunde de lipsurile și sustragerile ce au avut loc până în acel moment, diferența urmărind a fi suportată de persoanele vinovate, încadrate la unitatea care a preluat gestiunea neinventariată, vina lor con-

stind în faptul că — în continuare — au omis a proceda la inventarierea gestiunilor preluate. Tot astfel, în cazul degradărilor, denaturărilor, sau declasării mărfurilor neinventariate, dat fiind că procesele fizice sau obiective respective se desfășoară în timp, personalul din unitatea predatoare răspunde numai pentru valoarea degradărilor petrecute până la data preluării. El nu poate răspunde pentru pierderea de valoare intervenită după data predării respectivelor elemente patrimoniale. Pentru partea de valoare pierdută după preluarea patrimoniului răspunderea aparține personalului unității primitoare deoarece — în continuare — a omis a face inventarierea în condițiile prevăzute de Normele metodologice.

dr. C. JORNEȘCU

comerț exterior

Raporturi între acordurile comerciale și contractele de comerț exterior

1. Instrumentele juridice cu elemente de extraneitate care asigură desfășurarea normală a activității de comerț exterior formează două categorii de sine stătătoare. Una dintre acestea include acordurile comerciale și de plăți, iar cealaltă contractele de comerț exterior.

Acordurile comerciale și de plăți sînt încheiate între statele interesate, pe o anumită perioadă de timp, ce poate să varieze între 3 și 5 ani sau chiar mai mult. Ele configurează cadrul general al schimburilor economice între țările în cauză, stabilind între altele plafoanele (denumite contingente de mărfuri) în limita cărora urmează să se efectueze importurile și exporturile reciproce. Prin natura lor, acordurile comerciale și de plăți sînt acte de drept internațional public.

Ele pot să cuprindă atât dispoziții imperative, cât și recomandări. Orice acord de acest fel prevede că schimburile de mărfuri și de servicii se efectuează pe bază de contracte de comerț exterior. În sensul arătat, spre a ne referi la un exemplu concret, Acordul comercial și de plăți încheiat cu Libanul la București la 6 decembrie 1980 (ratificat prin Decretul nr. 87 din 27 martie 1981) dispune următoarele: „Livrarea mărfurilor și executarea de prestații de servicii în cadrul prezentului Acord vor fi efectuate conform contractelor care vor fi încheiate între organizațiile și întreprinderile de comerț exterior din R. S. România în calitate de persoane juridice și persoanele fizice și juridice din Republica Libaneză, autorizate să efectueze activități de comerț exterior”. (art. 7).

Asemenea contracte au o natură de drept civil, fiind așadar încheiate la un nivel inferior celui de drept internațional public, ce definește acordurile comerciale și de plăți. În condițiile menționate, contractele de comerț exterior se găsesc într-o poziție de dependență inevitabilă față de acordul comercial și de plăți care le guvernează.

Subordonarea se manifestă sub forme multiple. Astfel, obiectul contractului de comerț exterior trebuie să se încad-

dreze strict, atât cantitativ, cit și sortimental, în listele de mărfuri care concretizează contingentarea între statele în cauză. Prețurile se calculează în conformitate cu criteriile prevăzute în acordul respectiv. Plățile trebuie stipulate în modalitățile convenite prin clauzele specifice ale acordului, care dispun dacă ele se vor face în devize liber convertibile, în cliring etc. Această dependență poate să îmbrace și alte aspecte, astfel cum se desprinde din practica arbitrală.

2. În sensul arătat poate fi citată hotărârea nr. 214 din 30 iulie 1982, pronunțată de Comisia de arbitraj de la București (C.A.B.) Hotărârea citată privește regimul juridic al unui contract de comerț exterior încheiat sub imperiul unui acord comercial, care și-a încetat aplicarea, în timp ce efectele contractului respectiv se aflau încă în curs de desfășurare.

În speța la care ne referim, contractul se încheiase la 22 noiembrie 1980 între o întreprindere română de comerț exterior și un partener din Liban. La data respectivă era încă în vigoare vechiul Acord comercial și de plăți, semnat la Beirut la 6 ianuarie 1956 și ratificat prin Decretul nr. 232 din 26 mai 1956. Cîteva zile mai târziu (la 6 decembrie 1980) s-a perfectat noul Acord comercial și de plăți, menționat mai sus (nr. 1).

Executarea obligațiilor decurgînd din contractul amintit s-a prelungit, evident, și după expirarea vechiului Acord comercial și de plăți. Ivindu-se un diferend între partenerii contractuali, litigiul a fost supus spre soluționare C.A.B. Competența acestui organ de jurisdicție s-a întemeiat pe clauza compromisorie inserată în contractul principal de livrare de mărfuri, și de altfel necontestată de către nici una dintre părți.

Dar la data sesizării C.A.B. vechiul Acord comercial și de plăți, care recunoaștea validitatea unei asemenea clauze arbitrale, nu mai era în vigoare. În adevăr, noul Acord comercial și de plăți din 1980 a dispus prin art. 13, alin. 2 următoarele: „De la data intrării în vigoare, prezentul Acord va abroga Acordul comercial și de plăți, semnat la Beirut la 6 ianuarie 1956, între guvernul R. S. România și guvernul Republicii Libaneze“.

Această schimbare prezenta un interes vădit în speță, deoarece noul Acord comercial și de plăți din 1980 dispune prin art. 10 următoarele: „Eventualele diferende care vor rezulta din interpretarea sau realizarea contractelor ce vor fi încheiate în baza prezentului Acord... se vor soluționa pe cale amiabilă. În cazul în care aceste diferende se vor menține, ele vor fi soluționate definitiv prin arbitrajul Comisiei de arbitraj a Camerei de Comerț Internaționale de la Paris, conform regulamentului comisiei și cu aplicarea dreptului material francez“.

Dispoziția citată excludea neîndoiește competența C.A.B., ca și a dreptului material român, a cărui aplicare fusese stipulată prin clauza compromisorie. Mai putea în această situație organul arbitral să soluționeze litigiul cu care era sesizat și să se întemeieze în acest scop pe dispozițiile legii române, ca *lex contractus*?

Hotărârea arbitrală nr. 214/1982 a considerat că noul Acord comercial și de plăți încheiat cu Libanul în 1980 nu avea incidență în speță, contractul de comerț exterior rămînînd guvernat în mod exclusiv de vechiul Acord din 1956,

care lăsase părților facultatea de inițiativă în alegerea jurisdicției competente.

Soluția citată este corectă, întemeindu-se pe principiile dreptului tranzitor, chiar dacă acestea nu-și găsesc o exprimare explicită în considerente. Este deci necesar să precizăm principiile în discuție, spre a înlesni înțelegerea hotărârii arbitrale ce ne preocupă.

3. În regulă generală, acordurile internaționale (inclusiv cele comerciale și de plăți) produc efecte imediate, dacă nu cuprind vreo altă dispoziție în alt sens. Ele guvernează, cu alte cuvinte, începînd din momentul intrării în vigoare, orice situații juridice existente, la acea dată în domeniul care le formează obiectul de reglementare. Soluția arătată se întemeiază pe prevederile art. 1 din Codul civil, text potrivit căruia legea dispune numai pentru viitor, fără să poată avea putere retroactivă.

Regula generală menționată cunoaște însă o serie de excepții, dintre care, în legătură cu speța în discuție, ne interesează regimul contractelor de comerț exterior. Acestea pot să producă efecte care să se prelungească în timp pe o durată de mai mulți ani. Este îndeosebi cazul contractelor de comerț exterior pe termen lung, cărora legiuitorul nostru le acordă o preferință explicabilă, fiindcă asigură cel mai bine stabilitate în fluxul de mărfuri și de servicii peste hotare, înlesnind totodată procesul de planificare a producției interne.

Regimul juridic al unor asemenea contracte trebuie, la rîndul său, să fie constant. Dacă dispoziții ulterioare ale unui acord internațional i-ar putea aduce modificări substanțiale, echilibrul său economic și valoric ar suferi o debalansare gravă, vădit prejudiciabilă cel puțin pentru una dintre părți. Asemenea riscuri trebuie desigur evitate, spre a nu se compromite însăși activitatea de comerț exterior. În consecință, se consideră că efectele viitoare ale unui contract rămin guvernate de dispozițiile legale sub imperiul cărora a fost încheiat, chiar dacă între timp a intrat în vigoare o nouă reglementare (afară de cazul cînd prin dispoziții imperative s-ar institui efecte retroactive).

În sensul arătat, noul Acord comercial și de plăți româno-libanez din 1980 prevede următoarele: „Dispozițiile prezentului Acord vor continua să rămînă în vigoare, chiar și după expirarea sa, pentru contractele încheiate în cadrul duratei sale de valabilitate și pînă la îndeplinirea integrală a prevederilor sale, în condițiile prezentului Acord“.

Este adevărat că vechiul Acord comercial și de plăți româno-libanez din 1956 nu conținea o asemenea reglementare. Totuși, întrucît nici una dintre dispozițiile sale nu institua vreo excepție de la principiul de drept tranzitor amintit mai sus, în virtutea căruia efectele viitoare ale contractelor rămin supuse dispozițiilor legale de la data încheierii sale, se explică pe deplin, din punct de vedere juridic, soluția în acest sens pronunțată de C.A.B. prin hotărârea nr. 214/1982. Clauza compromisorie în favoarea arbitrajului de la București și cea a aplicării legii române au fost, cu alte cuvinte, validate, în temeiul vechiului Acord comercial și de plăți din 1956, care le tolera, fără ca intrarea în vigoare a noului Acord din 1980 să le poată afecta, deși atribuia competență arbitrajului Camerei de Comerț Internaționale de la Paris și legii materiale franceze.

dr. O. CAPĂȚINA

Drepturile și înlesnirile ce se acordă in funcție de veniturile titularilor

În legislația actuală o serie de drepturi și înlesniri sînt dimensionate în funcție de veniturile lunare ale titularilor. În cele ce urmează vom prezenta, detaliat, drepturile și înlesnirile respective, precum și actul normativ prin care au fost statuate.

Înainte de a intra în subiect este necesar să facem unele precizări importante cu privire la retribuirea tarifară de încadrare, ca fiind principala sursă de venit a oamenilor muncii.

Potrivit prevederilor art. 193 din Legea nr. 57/1974 prin retribuire tarifară de încadrare se înțelege retribuirea stabilită pe baza rețelelor tarifare și a listelor de funcții pentru muncitori și personalul operativ și prin nomenclatoarele de funcții pentru personalul de execuție tehnic, economic, de altă specialitate, pentru personalul de conducere, precum și pentru cel administrativ, de deservire și de pază, la care se adaugă majorările, indemnizațiile și sporurile care, potrivit dispozițiilor legale, se includ în retribuirea de încadrare. Pentru personalul retribuit pe bază de cotă procentuală, din unitățile unde, conform reglementărilor în vigoare, s-a stabilit o retribuire tarifară de calcul, aceasta se ia în considerare la stabilirea drepturilor care se acordă pe baza retribuirii tarifare.

Face parte din retribuirea tarifară majorarea de 5—25 la sută ce se plătește pentru personalul cu funcții de execu-

ție și cel operativ, care prin natura muncii lucrează peste programul normal de lucru (art. 71 alin. 4 din Legea nr. 57/1974), nominalizat detaliat în anexa nr. 10 la Decizia nr. 100/1979.

Fac parte, de asemenea, din retribuirea tarifară unele indemnizații de conducere, astfel: pentru cadrele didactice care îndeplinesc funcții de director și director adjunct de unitate școlară și de șef de catedră în învățămîntul superior, precum și pentru profesorii care desfășoară activitate de diriginte de clasă, învățătorii și institutorii care predau în același timp la 2—4 clase în învățămîntul primar (Legea nr. 57/1974, art. 140 alin. 4 și art. 141); pentru cadrele sanitare care îndeplinesc funcții de conducere (ibidem, art. 150 alin. 4 și art. 151); pentru funcțiile de medic director și medic inspector din direcțiile sanitare, precum și pentru funcțiile de inspector școlar din inspectoratele școlare și pentru instructorii din cadrul comitetelor de cultură și educație socialistă, care sînt cadre didactice și provin din învățămînt (ibidem, art. 180, alin. 1).

Nu fac parte din retribuirea tarifară indemnizațiile de conducere: obișnuite, prevăzute în Legea nr. 57/1974, anexa nr. I; pentru personalul de conducere din activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică (ibidem, art. 121 alin. 6) și din activitatea de proiectare (ibidem, art. 126 alin. 6); pentru funcțiile de rector, prorector, decan, prodecan și director educativ de cămine studentești, precum și pentru alte funcții sau activități didactice (ibidem, art. 141 și anexa nr. V); pentru rectorii, prorectorii, directorii de curs și secretarii de curs universității culturale-științifice, precum și pentru directorii de cămine culturale și bibliotecarii comunali (ibidem, anexa nr. V, cap. d).

Platoane de venituri lunare
— lei —

Rangul copiilor	Mediul	Platoane de venituri lunare				
		pină la 1850	1851- 2400	2401- 2800	2801- 3350	3351- 4450
Pentru primul copil	urban	295	245	200	200	200
	rural	200	150	120	120	120
Pentru al doilea copil	urban	310	255	230	200	200
	rural	230	175	135	120	120
Pentru al treilea copil	urban	350	295	255	230	200
	rural	255	200	175	135	120
Pentru al patrulea copil	urban	350	295	255	230	200
	rural	255	200	175	135	120
Pentru al cincilea copil	urban	350	295	255	230	200
	rural	255	200	175	135	120
Pentru al șaselea copil	urban	380	325	295	255	245
	rural	295	245	200	175	150
Pentru al șaptelea copil	urban	405	350	310	270	255
	rural	310	255	230	190	175
Pentru al optulea copil	urban	420	365	325	285	270
	rural	325	270	245	200	190
Pentru al no- ulea copil ș.u.	urban	430	380	350	310	295
	rural	350	295	255	230	200

1. ALOCAȚIA DE STAT PENTRU COPII

Potrivit prevederilor Decretului nr. 246/1977, modificat în art. 2 și anexa nr. 1 la D. nr. 46/1982, alocațiile de stat pentru copii se plătesc în cantumuri diferențiate în raport de numărul copiilor aflați în întreținerea familiei, de veniturile titularului alocației și de mediul (urban sau rural) în care acesta domiciliază, astfel : (Vezi tabelul din pag. 6).

La determinarea veniturilor, în raport de care se stabilesc drepturile de alocație de stat pentru copii persoaneor încadrate cu contract de muncă, se iau în considerare retribuiția tarifară de încadrare sau de calcul, după caz, respectiv retribuiția tarifară pentru cadrele militare permanente, la care se adaugă și sumele realizate, în condițiile legii, din alte drepturi de retribuție (n.n. — așa cum s-a arătat anterior). În cazul persoanelor care lucrează în acord, alocația de stat pentru copii se acordă în raport de retribuția tarifară, indiferent de venitul realizat. Pentru persoanele încadrate cu program redus de lucru, în condițiile legii, drepturile de alocație se determină în raport cu retribuția tarifară de încadrare corespunzătoare programului întreg de lucru. (D. nr. 246/1977, art. 9). Pentru pensionari, dreptul la alocația de stat pentru copii se stabilește în raport de cuantumul pensiei sau al ajutorului social, iar pentru persoanele chemate să îndeplinească obligații militare, în raport cu drepturile de retribuții sau indemnizații, după caz, potrivit legii. (ibidem, art. 10).

Retribuțiile tarifare majorate potrivit D. nr. 325/1983 nu afectează drepturile de alocație de stat pentru copii stabilite anterior majorării retribuției (D. nr. 325/1983, art. 9 alin. 1).

2. CHIRIA PENTRU LOCUINȚĂ

Chiria se fixează potrivit tarifului de bază, gradului de confort al locuinței, retribuția tarifară lunară sau pensia chiriașului. (L. nr. 5/1973, art. 27). Tariful de bază al chiriei este unic pe întreg cuprinsul țării, indiferent de proprietar și, potrivit art. 28 din legea citată, este următorul :

Categorii suprafețelor	Tariful de bază în funcție de retribuția tarifară sau pensia chiriașului				
	pină la 850 lei	801-1100 lei	1101-1300 lei	1301-1600 lei	peste 1600 lei
— la suprafața locuibilă (lei/mp)	1,80	2,20	2,40	2,50	2,70
— la suprafața dependențelor (bucătărie, chici-metă, baie, cămară, vestibul, antreu, tindă, verandă, culoar, debara, oficiu) (lei/mp)	0,72	0,88	1,00	1,00	1,00
— la suprafața teraselor acoperite, boxelor în subterol și altor dependințe în posesiune exclusivă (lei/mp)	0,36	0,44	0,50	0,50	0,50

Pentru chiriașii care nu sînt încadrați în muncă sau pensionari se aplică tariful prevăzut pentru personalul muncitor cu peste 1600 lei retribuție, cu excepția acelor care primesc ajutor social, cărora li se aplică tariful de

bază prevăzut pentru cei cu retribuție sau pensie pînă la 800 lei lunar. Membrii cooperativelor meșteșugărești sînt asimilați cu persoanele încadrate cu contracte de muncă, luîndu-se ca bază de calcul retribuția tarifară a categoriei de încadrare. (ibidem, art. 29).

Persoanele incapabile de muncă din cauza bătrîneții sau bolii și lipsite de mijloace, precum și studenții fără alte venituri decît cele provenite din bursă, care locuiesc singuri, plătesc chiria calculată la tariful de bază prevăzut pentru retribuția tarifară sau pensia chiriașului pînă la 800 lei. (ibidem, art. 30).

Calculul chiriei pentru locuința ocupată de o familie în care sînt mai multe persoane încadrate în muncă sau pensionari se va face pe baza retribuției tarifare lunare sau pensiei celei mai mari. (ibidem, art. 31).

Pentru persoanele încadrate cu contract de muncă sau pensionarii cu un venit mediu pe membru de familie mai mare de 1500 lei lunar, chiria calculată potrivit art. 28—33 se majorează după cum urmează — cu 50 la sută pentru cazul în care retribuția, respectiv pensia, care a constituit baza de calcul a chiriei este de pînă la 1800 lei ; — cu 75 la sută pentru cazul în care retribuția, respectiv pensia, este de la 1801 pînă la 2200 lei ; — cu 100 la sută pentru cazul în care retribuția, respectiv pensia, este mai mare de 2200 lei. De la aceste prevederi se exceptează tinerii nou încadrați în producție, timp de 5 ani de la încadrare, tinerii căsătorii care la data căsătoriei nu au depășit vîrsta de 28 ani, timp de 5 ani de la căsătorie, persoanele încadrate cu contracte de muncă transferate în interes de serviciu, timp de 5 ani de la data transferului, ofițerii, subofițerii și maiștrii militari din cadrul M.A.N. și al M.I. (ibidem, art. 35).

Retribuțiile tarifare majorate potrivit D. nr. 325/1983 nu afectează chiriile pentru locuințe, stabilite în condițiile legii pînă la data majorării retribuției. (D. nr. 325/1983, art. 9, alin. 1).

3. CONTRIBUȚIA PENTRU COPII DIN CREȘE ȘI GRĂDINIȚE

Contribuția lunară a părinților sau susținătorilor legali pentru copiii din creșe sau grădinițe se stabilește, conform prevederilor art. 6 din D. nr. 65/1982, în funcție de veniturile lunare ale acestora și de programul creșei sau al grădiniței, astfel :

Veniturile lunare cumulate ale părinților sau susținătorilor legali	Contribuția pentru creșe		Contribuția pentru grădinițe	
	cu program zilnic	cu program săptămînal	cu program prelun-git	cu program săptămînal
— pînă la 5 000	270	320	256	270
— 5 001—6 000	295	385	275	295
— 6 001—7 000	320	445	295	320
— peste 7 000	340	500	320	340

Potrivit art. 7 din D. nr. 65/1982, organele de conducere colectivă din întreprinderi pot aproba ca în limita sumelor alocate din fondul de participare la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor în vederea constituirii fondului pentru acțiuni sociale (conform prevederilor pct. 6 lit. d din cap. I al anexei nr. 3 la D. nr. 325/

1983), să suporte, în unele cazuri, în raport de veniturile cumulate ale părinților sau susținătorilor legali, care au cel puțin doi copii în vîrstă de pînă la 16 ani, o parte din contribuția datorată pentru întreținerea copiilor în creșe și grădinițe, astfel :

Cota ce poate fi suportată de întreprindere din contribuția datorată de părinți sau susținătorii legali	În cazurile în care veniturile cumulate ale părinților sau susținătorilor legali sînt :
— pînă la 50 la sută	— nu depășește 2500 lei lunar
— pînă la 40 la sută	— între 2501 și 3000 lei lunar
— pînă la 30 la sută	— între 3001 și 3500 lei lunar
— pînă la 20 la sută	— între 3501 și 4500 lei lunar

La pct. 13 din Normele metodologice elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului (sub nr. 6650/26.II.1982), Ministerul Sănătății și Ministerul Finanțelor se face precizarea că în calculul veniturilor lunare cumulate, în funcție de care se determină nivelul contribuției părinților, se iau în considerare veniturile realizate de ambii părinți din retribuiția tarifară lunară de încadrare și din alte surse cu caracter de retribuție tarifară, veniturile din activitatea desfășurată de membrii uniunilor de creație (media pe ultimele 12 luni), precum și din pensie (mai puțin pensia suplimentară) la data înscrierii copilului în creșă sau grădiniță. Majorările de retribuții și pensii stabilite prin D. nr. 46/1982 nu se iau în calcul. În calculul veniturilor se ia în considerare și pensia de urmași și pensia de întreținere, în cazul în care părintele care înscrie copilul în creșă sau la grădiniță este singur. Dacă unul din părinți realizează venituri din meserii pe cont propriu sau din alte surse de această natură, se ia în calcul venitul mediu lunar din aceste surse, realizat în anul precedent. Pentru părinții, care sînt în misiune permanentă în străinătate la calculul nivelului contribuției se iau în considerare veniturile realizate de aceștia, exprimate în lei.

Contribuția lunară pentru copil din creșe și grădinițe, în perioada 1 septembrie 1983 — 31 august 1984, se stabilește luîndu-se în considerare retribuțiile tarifare ori pensiile, nemajorate, ale părinților sau susținătorilor legali. (D. nr. 325/1983, art. 9 alin. 2).

4. COMPENSAȚIILE PENTRU MAJORAREA PREȚURILOR LA PRODUSELE AGROALIMENTARE

Potrivit D. nr. 46/1982, începînd cu data de 15 februarie 1982, s-au majorat retribuțiile tarifare ale oamenilor muncii după cum urmează :

Pentru toate categoriile de muncitori și maiștri, în mod diferențiat, în funcție de condițiile de muncă, astfel : a) **cu 210 lei lunar** pentru : — muncitorii și maiștrii retribuți după rețeaua mine subteran și suprafață, inclusiv muncitorii necalificați din subteran ; — muncitorii și maiștrii retribuți după rețeaua siderurgie, metalurgie neferoasă, precum și cei care lucrează în sectoarele calde — turnătorii, forjă și tratamente termice — retribuți după rețeaua construcții de mașini ; — muncitorii și maiștrii retribuți după rețeaua foraj ; — muncitorii docheri ; — muncitorii necalificați retribuți la nivelul stabilit pentru lucrări grele și foarte grele, din ramurile industriale, foraj, construcții-montaj și transporturi ; b) **cu 190 lei lunar** pen-

tru muncitorii și maiștrii care lucrează în celelalte sectoare de activitate. (D. nr. 46/1982, art. 1 alin. 1).

Pentru celelalte categorii de personal, inclusiv personalul operativ retribuit pe gradații, retribuțiile tarifare se majorează, în mod diferențiat, în funcție de nivelul retribuției, astfel ; a) **cu 175 lei lunar** pentru persoanele care au retribuții tarifare pînă la 2500 lei ; b) **cu 160 lei lunar** pentru persoanele care au retribuții tarifare între 2501 și 3500 lei și c) **cu 140 lei lunar** pentru persoanele care au retribuții tarifare între 3001 și 4000 lei. (ibidem, art. alin. 2).

Persoanele care au beneficiat de aceste compensații și care, ca urmare a majorării retribuției, vor avea retribuții tarifare mai mari de 4000 lei, vor primi în continuare compensațiile de care au beneficiat pînă la data majorării retribuției. (D. nr. 325/1983, art. 10).

Pentru pensionarii de asigurări sociale de stat de toate categoriile, pensionarii militari și I.O.V.R. pensia va fi majorată cu o compensație diferențiată în funcție de mărimea ei, astfel : a) **cu 110 lei lunar** pentru pensionarii care au pensii de pînă la 2000 lei și b) **cu 100 lei lunar** pentru pensionarii care au pensii între 2001 și 3000 lei, inclusiv. (D. nr. 46/1982, art. 3).

Ajutoarele sociale acordate potrivit legii, indemnizațiile soților militarilor în termen și plafoanele de venituri pentru acordarea, în condițiile legii, de medicamente în mod gratuit pensionarilor și membrilor lor de familie, se majorează **cu 100 lei**. (ibidem, art. 5).

Legea face precizarea (la art. 6) că retribuția în acordarea sporurilor, indemnizațiilor, premiile, celelalte drepturi de retribuire, precum și orice alte drepturi și obligații care se determină, potrivit legii, în funcție de nivelul retribuției se stabilesc fără a se lua în considerare majorările de retribuție (compensațiile) prevăzute la art. 1.

5. COMPENSAȚIILE PENTRU MAJORĂRILE DE PREȚURI ȘI TARIFE LA COMBUSTIBILI, ENERGIE TERMICĂ ȘI GAZE NATURALE

Începînd cu data de 1 iulie 1982 prin D. nr. 240/1982 (art. 25—27), regimul compensațiilor pentru majorările de prețuri și tarife la combustibili, energie termică și gaze naturale, stabilite anterior prin D. nr. 283/1979 și D. nr. 156/1980, are o nouă reglementare în ce privește cuantumul și modalitatea de plată.

Aceste compensații se acordă tuturor categoriilor de muncitori și maiștri, indiferent de nivelul retribuției, precum și celelalte categorii de personal muncitor care au retribuții tarifare **pînă la 4000 lei lunar**, în mod diferențiat în raport cu numărul copiilor aflați în întreținere și se plătesc trimestrial, în mod eșalonat, astfel :

Pentru cei :	Cuantumul anual lei/an	Modalitatea de plată	
		în trim. I și IV lei/trim.	în trim. II și III lei/trim.
— fără copii	500	150	100
— cu un copil	650	200	125
— cu 2 sau 3 copii	900	300	150
— cu 4 sau 5 copii	1250	425	200
— cu 6 sau mai mulți copii	1400	450	250

Pentru persoanele care utilizează încălzirea cu sobe, cuantumul compensațiilor se reduce cu 20 la sută.

Cînd ambii soți sînt încadrați în muncă, compensația se plătește fiecăruia dintre ei, cu precizarea că soțul primește compensația dimensionată în funcție de numărul de copii, iar soția primește compensația în cuantumul prevăzut pentru persoanele fără copii.

Persoanele care au beneficiat de aceste compensații și care, ca urmare a majorării retribuției, vor avea retribuții tarifare mai mari de 4 000 lei, vor primi în continuare compensațiile de care au beneficiat pînă la data majorării retribuției. (D. nr. 323/1983, art. 10).

6. INLESNIRI PRIVIND CONSTRUIREA DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

Potrivit art. 22 din L. nr. 4/1973, avansul minim și durata maximă de rambursare se stabilesc în funcție de retribuiția tarifară lunară, respectiv pensia lunară la data încheierii contractului, după cum urmează :

Cat. Retribuiția tarifară sau pensia lunară	Avansul minim față de prețul de rambursare de deviz	Durata maximă de rambursare a creditului
I pînă la 1500 lei	20 la sută	25 ani
II 1501—2000 lei	25 la sută	20 ani
III peste 2000 lei	30 la sută	15 ani

Pentru împrumuturile acordate pentru construirea de locuințe proprietate personală, potrivit art. 28 din legea citată, se va percepe o dobîndă anuală, diferențiată în funcție de retribuiția tarifară sau venitul mediu brut lunar și de mărimea creditului, astfel :

Categoria	Retribuiția tarifară, pensia sau venitul mediu brut lunar	Dobînda
I	pînă la 1500 lei	3 la sută
II	1501—2000 lei	4 la sută
III	peste 2000 lei	5 la sută

Pentru suma de credit care depășește 50 000 lei, dobînda va fi de 6 la sută pe an, indiferent de retribuiția tarifară, pensia sau venitul brut lunar.

În cazul vînzării locuințelor din fondul locativ de stat dobînda pentru creditul necesar avansului va fi de 6 la sută, iar restituirea acestor credite se va face în funcție de retribuiția tarifară sau pensia lunară, conform art. 33 din legea citată, astfel :

Categoria	Retribuiția tarifară sau pensia lunară	Durata maximă de rambursare a creditului pentru avans
I	pînă la 1500 lei	10 ani
II	1501—2000 lei	8 ani
III	peste 2000 lei	5 ani

7. COTELE DIN COSTUL UNIFORMEI DE SERVICIU SAU AL ECHIPAMENTULUI VESTIMENTAR TIPIZAT

Potrivit prevederilor art. 5 al D. nr. 312/1980, personalul care beneficiază de uniformă de serviciu (personalul din unitățile căilor ferate, vamale, silvice, transporturi navale, administrația portului liber Sulina, aviația civilă, poștă și telecomunicații, pază, pompieri civili, personalul operativ

care servește parcul auto public aparținînd M.T.Tc. și parcul auto pentru transportul urban din municipiile București și Constanța) sau de echipament vestimentar tipizat (personalul din instanțele judecătorești, inclusiv procurorii de ședință, personalul din unitățile de cultură și artă reprezentative, marilor unități comerciale, hoteliere și de alimentație publică, cantonierii și picherii din unitățile de drumuri și poduri, personalul care servește direct aeronavele de pe aeroporturile internaționale, personalul din unitățile de turism, inclusiv personalul operativ din unitățile de transporturi auto turistice, personalul din stațiile pentru livrarea produselor petroliere cu amănuntul, precum și personalul din compartimentele de protocol din cadrul M.A.E. și M.C.E.C.E.I.), suportă, în raport de nivelul retribuției tarifare, următoarele cote din cheltuielile pentru procurarea lor :

Procent din costul uniformei ce se suportă de beneficiari	Retribuiții tarifare — lei —
50 la sută	pînă la 1 470 lei
80 la sută	1 471—2 000 lei
100 la sută	peste 2 000 lei

Prin excepție, pentru personalul cu funcțiile prevăzute în anexa nr. 1 la decret (care a fost comunicată instituțiilor interesate), contribuția din costul uniformelor de serviciu sau echipamentului vestimentar tipizat este cea stabilită în această anexă.

8. CUMPARAREA DE MĂRFURI ȘI PRESTAREA DE SERVICII CU PLATA ÎN RATE

Potrivit cap. I din anexa nr. 1 la D. nr. 205/1981, se pot vinde cu plata în rate, următoarele mărfuri, în condițiile de mai jos :

9. UNELE DREPTURI ÎN CAZURILE DE DELEGARE, DETAȘARE ȘI TRANSFER

Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 822/1959 cu modificările la zi, persoanele aflate în delegare au dreptul în primele 30 de zile de delegare la o indemnizație de delegare (diurnă) de 18 lei pe zi în cazul cînd au o retribuție tarifară de pînă la 2700 lei, respectiv de 20 lei pe zi cînd retribuția este de peste 2700 lei lunar. Pentru timpul care depășește 30 de zile în cadrul unei singure delegări neîntrerupte în aceeași localitate, se acordă indemnizația de detașare de 20% din retribuția tarifară, aceasta neputînd fi mai mare de 400 lei lunar. Potrivit art. 32 din hotărîrea citată, indemnizațiile de detașare se poate acorda numai dacă condițiile de muncă și de transport împiedică personalul detașat de a se înapoia zilnic la domiciliu, din localitatea unde a fost detașat (aflată la mai mult de 10 km de unitatea unde are locul stabil de muncă).

Personalul transferat în interesul serviciului în altă localitate sau mutat în cadrul aceleiași unități, dar în altă localitate, are dreptul, între altele, potrivit art. 73 din L. nr. 57/1974, la plata unei indemnizații de transfer egală cu retribuția sa medie lunară (care se plătește numai în cazul mutării efective în localitatea în care a fost transferat), precum și a cîte unei indemnizații egale cu 1/4 din retribuția sa medie lunară pentru fiecare membru de familie (care se plătește numai în cazul schimbării domiciliului și al membrilor săi de familie în acea localitate).

Denumirea produsului	Mărimea retribuiției sau a altor venituri	Acont minim la sută	Nr. maxim de rate
1. Mobilă în valoare de peste 5 000 lei — care se poate vinde numai tinerilor căsătoriți, încadrați în muncă, care la data căsătoriei nu au depășit vârsta de 30 de ani, timp de 5 ani de la căsătorie.	— Indiferent de mărimea retribuiției sau a altor venituri	30	14
2. Autoturisme Dacla 1300 — pentru muncitorii și maeștrii din unitățile socialiste de stat și cooperatiste — celelalte categorii de personal muncitor din unitățile socialiste de stat și cooperatiste.	— Indiferent de mărimea retribuiției sau a altor venituri — până la 4 000 lei lunar	50 60	20 18
3. Uniforme pentru comandanții și tinerii care participă la activitatea de pregătire pentru apărarea patriei.	— Indiferent de mărimea retribuiției sau a altor venituri	100 lei prima rată	3

Potrivit cap. II din anexa nr. 1 la D. nr. 205/1981, se pot presta cu plata în rate, următoarele servicii, în condițiile de mai jos :

Natura serviciilor	Mărimea retribuiției sau a altor venituri	Acont minim la sută	Nr. maxim de rate
Lucrări de reparații capitale la construcțiile de locuințe și la instalațiile aferente acestor construcții — care se pot executa numai pentru personalul muncitor din unitățile socialiste de stat și cooperatiste, pensionarii din sistemul asigurărilor sociale de stat, precum și pensionarii M.A.N. și ai M.T.	până la 3 600 lei lunar	50	10

În retribuiția medie lunară luată ca bază de calcul pentru stabilirea indemnizațiilor de transfer se includ drepturile enumerate detaliat în anexa nr. 14 la D. nr. 100/1979 (retribuiția tarifară; indemnizația de conducere; adaosul de acord; sporurile de vechime, de noapte, ore suplimentare, condiții deosebite, de șantier; indemnizația de concediu de odihnă; indemnizația de zbor etc.). Media se determină, de regulă, pentru timpul lucrat în program normal de lucru în ultimele 3 luni; pentru sectoarele de activitate cu condiții specifice, în care veniturile sînt

variabile (construcții-montaj, proiectare, agricultură, silvicultură, transporturi navale și aeriene) se face media din ultimele 12 luni, în cazul în care intervine o majorare generală a retribuiției tarifare, în perioada în care personalul primește indemnizația calculată în baza retribuiției medii, indemnizația se majorează cu cota medie de majorare pe categorii de personal stabilită pentru ramura în care este încadrat acest personal.

N. TRIFAN

Agenda consiliilor populare

Despre antecontractul de vânzare-cumpărare a construcției și posibilitatea valorificării acestuia prin intermediul instanței de judecată

M.M. a chemat în judecată pe S.C. solicitînd pronunțarea unei hotărîri prin care să se constate vânzarea-cumpărarea imobilului situat în Mizil.

În motivarea acțiunii reclamanta a arătat că la 4 decembrie 1984 a încheiat cu pîritul un antecontract de vânzare-cumpărare a construcției și terenului înscris în act, proce-

dîndu-se în același timp la predarea folosinței imobilului și la plata prețului. Deși a cerut în mai multe rînduri pîritului să se prezinte la notarlat pentru încheierea actului autentic de vânzare-cumpărare, acesta însă a refuzat.

Prin întîmpinarea și cererea reconvențională formulate, pîritul a solicitat respingerea acțiunii arătînd că, deși între părți a intervenit un antecontract, reclamanta nu a respectat obligația de plată, neachitînd prețul integral.

Soția pîritului S.I., a intervenit în proces în interes propriu cerînd anularea antecontractului de vânzare-cumpărare, pe considerentul că imobilul, fiind bun comun, nu putea fi înstrăinat fără consimțămîntul său.

Întrucît autorizația administrativă de înstrăinare a imobilului nu a fost obținută anterior pornirii procesului, instanța a dat încuviințare reclamantei, prin încheiere, să o obțină și să o prezinte, acordînd termen în acest sens.

Prin sentința nr. 8554/1983 (rămasă definitivă prin nerecurare) judecătoria Ploiești a admis acțiunea, constatînd vin-

rea-cumpărarea construcției în litigiu. Privind terenul, precizat, în conformitate cu art. 30 din Legea nr. 58/1974, că urmează să treacă în proprietatea statului, cum rezultă de fapt și din autorizația de vânzare-cumpărare. Pronunțând hotărîrea de mai sus, instanța a reținut că prețul a fost plătit integral, inițial reclamanta înmînînd statului suma de 15.800, iar ulterior, diferența de 2.200 fiind primită chiar de soția acestuia. Totodată, a pretent, invocînd practica Tribunalului Suprem, că antecontractul de vânzare-cumpărare, nefiind un act de înstrăinare, nu se încadrează în excepțiile prevăzute de art. 35 din Codul familiei, astfel încît poate fi valabil încheiat și fără consimțămîntul celui alt soț, operînd prezumția de mandat tacit. Prin urmare, celălalt soț, nu poate cere anularea antecontractului pe motivul lipsei consimțămîntului său. De altfel, s-a mai reținut că intervenienta a participat și a înstrăinat, de vreme ce a primit prețul de preț și a afirmat în instanță că reclamanta nu plătește chirie pentru folosința imobilului întrucît l-a cumpărat.

NOTĂ:

După cum se cunoaște, în conformitate cu prevederile art. 11 din Decretul nr. 144/1938 și art. 31 și 32 din Legea nr. 58/1974, înstrăinarea construcțiilor este permisă cu condiția autorizării prealabile date de comisiile sau birourile executive ale consiliilor populare municipale, orașenești și comunale și a încheierii contractului prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității de drept a contractului în caz de nerespectare a acestei condiții.

În numeroase situații, ca cea din speță, părțile întocesc un înscris sub semnătură privată în care consemnează acordul lor de voință în sensul vânzării-cumpărării imobilului prevăzut în act și la prețul convenit, urmat de predarea folosinței acestuia și de plata prețului.

Desigur că o asemenea convenție, în lipsa autorizației de înstrăinare și a autentificării actului, nu poate produce efectele unui contract de vânzare-cumpărare, fiind lipsit de nulitate absolută. Însă, contractul născut ca vânzare-cumpărare este valabil ca o promisiune de vânzare-cumpărare, ca un antecontract, prin care părțile se obligă să facă demersurile necesare în vederea încheierii valide a contractului, prin obținerea autorizației și autentificarea actului. Obiectul acestui antecontract, sau promisiuni de vânzare-cumpărare, îl constituie deci o obligație de a face, adică de a încheia, în viitor, un contract în forma și cu formele prevăzute de lege și nu o obligație de a da (prof. dr. Francisc Deak, în Prof. dr. Francisc Deak și conf. dr. Stanciu Cărpemaru, *Drept civil, Cătrele speciale, Dreptul de autor, Dreptul de moștenire, Universitatea din București, 1983, p. 55*).

În situația în care una din părți nu-și respectă obligația asumată (în marea majoritate a cazurilor această parte este vânzătorul), cealaltă parte poate cere instanței judecătorești, fie rezoluțiunea antecontractului, cu daune și cheltuieli, conform art. 1020 și 1021 din Codul civil, fie executarea în natură. În acest din urmă sens, potrivit art. 12 din Decretul nr. 144/1938, în cazul în care s-a

încheiat un înscris din care rezultă că proprietarul unui teren cu sau fără construcții (menționăm că la apariția Legii nr. 58/1974 este vorba numai de construcții) s-a obligat să-l înstrăineze cu titlul oneros și s-au respectat modalitățile de plată a prețului prevăzut în înscris, iar în termen de trei luni de la eliberarea autorizației de înstrăinare una dintre părți sau succesorii acesteia nu se prezintă, din orice motive, la notariat pentru autentificarea actului de înstrăinare, instanța judecătorească va putea da o hotărîre care să țină loc de act autentic de înstrăinare.

2. Analizînd datele speței conform cu prevederea legală în materie, se constată că părțile au întocmit un înscris prin care proprietarul imobilului s-a obligat să-l înstrăineze cu titlul oneros. Dar, așa cum a rezultat, imobilul era bun comun, iar înscrisul a fost întocmit numai de unul din soți. S-a ridicat deci întrebarea dacă antecontractul astfel încheiat este sau nu valabil.

Asupra acestei chestiuni s-a statuat că antecontractul de vânzare-cumpărare, nefiind un act de înstrăinare, nu se încadrează în excepțiile prevăzute de art. 35 din Codul familiei, așa încît poate fi valabil încheiat și fără consimțămîntul celui alt soț, operînd prezumția de mandat tacit. Ca atare, celălalt soț nu poate cere anularea antecontractului pe motivul lipsei consimțămîntului său (Trib. Suprem. s. civ. dec. nr. 2434/1974, în C.D. 1974, p. 172).

Soluția Tribunalului Suprem a fost criticată în literatura juridică pe considerentul că nu poate opera prezumția de mandat tacit deoarece antecontractul de vânzare-cumpărare a construcției, deși nu e un act de înstrăinare, poate fi asimilat cu el, de vreme ce există posibilitatea pronunțării unei hotărîri care să țină loc de act autentic. (dr. Renée Sanlevici, *Promisiunea de vânzare-cumpărare și dreptul unuia din soți de a cere anularea antecontractului de vânzare-cumpărare a construcției — bun comun — întocmit de celălalt soț, la încheierea căreia nu a participat — II — în R.R.D. p/1983, p. 21*). Drept urmare, în înscrisul constatator al antecontractului trebuie să figureze, în calitate de vânzători, ambii soți. (Ioan Zinveliu, *Contractele civile, Instrumente de satisfacere a intereselor cetățenilor, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978, p. 50*). Se impune aceasta cu atît mai mult în situația care antecontractul a fost urmat de predarea folosinței construcției, care astfel a fost scoasă din comunitatea de bunuri, ceea ce aduce atingerea drepturilor celui alt soț. (Octavian Gidei, *Promisiunea de vânzare-cumpărare... — I, în R.R.D. nr. 9/1983, p. 18*).

Dar, în speță, soția pîrîtului primind restul de preț și afirmînd în instanță că reclamanta nu a plătit chirie pentru folosința locuinței întrucît a cumpărat-o, a confirmat antecontractul de înstrăinare.

Că este posibilă confirmarea expres sau tacit a antecontractului decurge dintr-o decizie mai veche a Plenului Tribunalului Suprem, conform căreia „nulitatea actului de înstrăinare sau grevare de către unul din soți, fără consimțămîntul celui alt soț, a unui teren sau unei construcții ce face parte din bunurile comune, este relativă, și actul poate să fie confirmat expres sau tacit de acest din urmă soț”. (Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 18/1963, în C.D., 1966, p. 106).

Oarecum asemănător, s-a precizat că atunci când în antecontract nu figurează ambii soți „lipsa consimțământului soțului absent va putea fi suplinită printr-o manifestare expresă în acest sens și printr-un înscris separat și chiar ulterior, în fața primei instanțe sau cel mai târziu în recurs”. (Trib. jud. Satu Mare, dec. civ. nr. 408/1973, în R.R.D. nr. 8/1974, p. 67).

Evident că după ce a confirmat antecontractul soțul în cauză nu ar mai putea cere anularea acestuia pe motivul că s-a încheiat fără consimțământul său.

3. Privind respectarea modalităților de plată a prețului, se reține că piritul a susținut că reclamanta nu a achitat prețul integral, așa cum s-a prevăzut în înscris.

În adevăr, promovarea acțiunii în justiție este condiționată de respectarea modalităților de plată a prețului stabilit în act. Dar, nimic nu s-ar putea opune ca plata să se facă și altfel decât s-a prevăzut inițial adică, de exemplu, la fel ca în speță, în două rate, desigur numai dacă părțile se înțeleg în acest sens, modificându-se pe cale consensuală — *mutuus consensus* — antecontractul. Este irelevant faptul că o parte din preț nu a fost primită de soțul participant la încheierea actului, ci de celălalt soț. Din moment ce se recunoaște dreptul unui soț de a apare singur în antecontractul de înstrăinare, pentru identitate de rațiune, poate fi recunoscut și dreptul celuilalt soț de a primi o parte din preț, sau chiar prețul integral. În acest fel, nu mai există nici-un dubiu că la înstrăinare au participat ambii soți. Iar dacă nu s-ar fi respectat modalitățile de plată a prețului, vânzătorul avea posibilitatea să solicite reluarea posesiei asupra construcției și în consecință, rezoluțiunea antecontractului. Neprocedând astfel înseamnă că modificarea convenției, în ceea ce privește plata prețului, s-a făcut cu consimțământul său.

4. După cum rezultă din speță, acțiunea a fost formulată înainte de a se fi obținut autorizația administrativă de înstrăinare.

În privința necesității existenței acesteia la data introducerii acțiunii, practica instanței supreme nu este constantă. Uneori, s-a precizat că intrucit autorizația a fost obținută în cursul judecării procesului, este admisibilă o asemenea acțiune. (Trib. Suprem, col. civ. dec. nr. 1607/1960, în C.D. 1960, p. 120). Alteori, s-a arătat că „în lipsa autorizației, instanța nu va putea să pronunțe o hotărâre care să țină loc de act de înstrăinare, condiția existenței autorizației valabile la data introducerii acțiunii fiind cerută în mod imperativ”. (Trib. Suprem, col. civ. dec. nr. 386/1971, în C.D., 1971, p. 56). Ulterior, s-a revenit la prima soluție, dar nuanțat, statuându-se că dacă nu se obține autorizația în cursul judecării procesului, în termenul fixat de instanță, se justifică soluția de respingere a acțiunii. (Trib. Suprem, s. civ. dec. nr. 796/1974, în C.D. 1974, p. 93).

Cum pe bună dreptate se subliniază în literatura juridică, în lipsa autorizației acțiunea introdusă este prematură și justifică dreptul piritului de a solicita respingerea sa. Dar, acest drept nu trebuie exercitat abuziv, astfel încât dacă piritul declară că se opune la autentificarea actului chiar și în prezența autorizației, instanța poate acorda un termen pentru prezentarea ei în cursul soluționării procesului. (Lucian Mihai, Abuzul în drept

în domeniul aplicării dispozițiilor art. 12 din Decret nr. 144/1958, în R.R.D. nr. 8/1982, p. 11).

Așadar, în speță, instanța a acordat termen, dînd cuvîntare reclamantei, prin încheierea, să obțină autorizația. S-a apreciat așadar, că chiar dacă aceasta ar exista, piritul tot la fel s-ar fi opus autentificării, ne cunoscînd dreptul reclamantei asupra bunului dobîndit. De asemenea, deși acțiunea era afectată de o lipsă, această lipsă a putut fi complinită prin acordarea unui termen îndrumarea reclamantei să obțină și să prezinte autorizația, „intrucit în concepția dreptului nostru socialist, onutilitate este asanabilă”. prin intrarea, chiar ulterior, în legalitate. (Mihai Lucian, p. 11).

Dacă piritul s-ar fi apărat invocînd faptul că nu a fost îndeplinită această cerință legală, adică nu a existat autorizația la data pornirii procesului (și nu au trecut 3 luni de la data obținerii ei), atunci s-ar justifica dreptul său de a solicita respingerea acțiunii, instanța neavînd altă posibilitate, decât să procedeze ca atare.

5. În afară de cele arătate, speța mai ridică două probleme, care, deși au fost clarificate în practică, totuși credem că trebuie menționate.

Una din ele se referă la termenul în care poate fi solicitată pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare. În cauza respectivă contractul a fost încheiat în anul 1964, iar acțiunea a fost formulată în anul 1983, deci după 19 ani de la încheierea contractului.

În această privință s-a statuat că dreptul de creație născut din antecontract se stinge în cadrul termenului general de prescripție, (Trib. Suprem, s. civ. dec. nr. 1607/1981, în R.R.D. nr. 10/1981, p. 71), care începe să curgă de la data prevăzută pentru perfectarea vânzării, iar de la data la care nu s-a prevăzut un astfel de termen, de la data nașterii dreptului la acțiune. Această dată, se arată, coincide cu momentul încheierii actului, că din acest moment creșterea termenului are dreptul să pretindă efectuarea demersurilor necesare în vederea perfectării vânzării. (prof. dr. Francisc Deak, p. 56).

Iată, s-a decis că predarea construcției în folosință cumpărătorului echivalează cu o recunoaștere din partea vânzătorului a dreptului cumpărătorului de a cere încetarea contractului, la nevoie, prin justiție, recunoașterea care intrerupe prescripția (conform art. 16 lit. a din înscrisul nr. 167/1958). Aceasta va reîncheia să curgă de la data introducerii acțiunii pentru reluarea posesiei de către cumpărător. (Trib. Suprem, s. civ. nr. 542/1976 în C.D., 1976, p. 71; dec. nr. 4123/1980, în C.D., 1980, p. 20). Prin urmare, în cazul în care cumpărătorul are folosința construcției, instanța poate fi sesizată oricînd în acest timp în vederea pronunțării hotărârii care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare.

Cealaltă problemă se referă la soarta terenului — suprafață de 682 m.p. — a cărei vânzare a fost prevăzută în antecontract.

După cum se cunoaște, prin art. 30 al. 1 din Legea nr. 58/1974 și art. 44 din Legea nr. 59/1974, s-a interzis sub sancțiunea nulității absolute — înstrăinarea sau dobîndirea terenurilor prin acte juridice. De aceea, practica judecătorească a stabilit că, intrucit transmiterea posesiei și a dreptului de folosință operază numai pe data rămîinerii definitive a hotărârii de constatare a vânzării-cumpărării, după înt

în vigoare a Legii nr. 58/1974, ea poate avea ca efect transmiterea proprietății numai asupra construcției, dar și asupra terenului aferent, care, conform art. 30 din noua lege, trece în proprietatea statului. (Trib. Suprem, civ. dec. nr. 300/1980; cit.; dec. nr. 3/1981, în R.R.D., nr. 8/1981, p. 58, dec. nr. 663/1981, în R.R.D., nr. 2/1982, p. 58; Trib. jud. Harghita, dec. civ. nr. 19/1979, în R.R.D., nr. 7/1979, p. 54—55). În consecință, această regulă este aplicabilă nu doar în cazul antecontractelor ce se încheie înainte de intrarea în vigoare a legii menționate, dar și în cazul celor încheiate anterior, deoarece prohibiția de înstră-

nare a terenului prevăzută de lege, fiind de ordine publică, este de imediată aplicare. (Trib. Suprem, civ. dec. nr. 438 în C.D. 1976, p. 75 și 542/1976, cit.; dec. nr. 1873/1979, în C.D. 1979, p. 11).

În conformitate cu prevederile art. 30 al. final din Legea nr. 58/1974, dobânditorul construcției va primi în folosință din partea statului, pe durata existenței acesteia, terenul necesar în limitele prevăzute de legea respectivă.

Alexandru ȚICLEA

OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE

GRUPUL ÎNTEPRINDERII DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ — BUCUREȘTI

Str. Cavafii Vechi nr. 15
Telefon : 14.76.00

PIESE DE SCHIMB AUTO

Molotov

Cuție viteză buc. 1

Volga

Bară transversală direcție buc. 1

Garnitură amortizor buc. 1

Șurub reglare culbutori buc. 16

Gaz 51

Arbore primar priză direcție buc. 20

Pinion distrib. arbore cotit buc. 10

Pinion planetar buc. 3

Pinion secundar vit. 3 buc. 6

Ramă electromotor buc. 4

Taler tambur roată spate buc. 6

Tractor pe șenile S. 80

Ax roată buc. 2

Radiator apă buc. 1

Warsawa

Arbore primar buc. 1

Arbore secundar buc. 4

Arbore secundar buc. 2

Arc spiral buc. 6

Arc suspensie buc. 2

Ax arbore buc. 4

Ax comandă distribuitor buc. 1

Ax sateliți buc. 1

Ax planetar buc. 1

Bobină stator buc. 1

Bolț piston buc. 10

Broască ușă față dr. buc. 4

Bucșă cu ghivent excentric buc. 19

Bucșă distanțare arbore planetar buc. 3

— Bucșă pivot fuzetă buc. 21

— Bulon roată buc. 44

— Cablu frână mină buc. 2

— Cameră frână macara buc. 5

— Capac pompă benzină buc. 3

— Cape rulmenți buc. 1

— Cărbune dinam buc. 17

— Centură frână dr. buc. 2

— Cercel arc spate buc. 4

— Ciocânel platinat buc. 4

— Ciocânel platinat buc. 9

— Contact temperatură complet buc. 2

— Cuzineți bielă buc. 5

— Cuzineți palier buc. 9

— Difuzor buc. 2

— Electromotor calorifer buc. 2

— Element filtru aer buc. 14

— Furcă ambreiaj buc. 4

— Fuzetă stînga buc. 6

— Geam lampă spate buc. 1

— Ghid supapă buc. 20

— Grup conic buc. 8

— Inel sincron buc. 4

— Inele direcție buc. 7

— Miner interior buc. 8

— Pinion arbore secundar buc. 2

— Pinion km buc. 5

— Pinion planetar buc. 2

— Pinion sateliți buc. 2

— Pirghie furcă cuplare buc. 2

— Pirghie intermediară buc. 5

— Placă sincron buc. 6

— Pompă repriză buc. 2

— Potcoavă platină buc. 20

— Punte spate uzată 80% buc. 1

— Radiator apă buc. 1

— Radiator apă buc. 1

— Ramă exterioară far buc. 1

— Regulator avans buc. 2

— Rotor delcou buc. 2

— Scaun supapă buc. 8

— Segmenți compresie buc. 15

— Segmenți ungere buc. 45

— Siguranțe bolți piston buc. 34

— Sită sorb plutitor buc. 1

— Ștergător parbriz buc. 34

— Supapă admisie buc. 6

— Suport inferior arc buc. 6

— Tacheți compleți buc. 14

— Tampon bară direcție buc. 3

— Termostat buc. 1

— Tub cauciuc evacuare buc. 4

M. 461

— Amortizor buc. 5

— Arbore cadran față asamblat buc. 3

— Arbore cadran față asamblat buc. 1

— Arbore cadran simplu buc. 2

— Arbore cadran simplu buc. 1

— Arbore casetă buc. 1

— Arbore distrib. cu came buc. 2

— Arbore intermediar buc. 13

— Arbore planetar buc. 2

— Arbore plantar buc. 4

— Arbore pompă apă buc. 4

— Arbore secund. cutie viteză buc. 14

— Arbore secund. cutie viteză buc. 1

— Arbore secund. cutie viteză buc. 2

— Arc placă pres. ambreiaj buc. 15

— Ax furcă vit. I—II buc. 6

— Ax pinion mers înapoi buc. 4

— Bară direcție transversală buc. 2

— Bucșă pivot fuzetă neprelucr. buc. 4

— Bucșă cilindru motor buc. 2

— Butuc sincron vit. 3—4 buc. 1

— Capac carburator buc. 1

— Cape cutie viteză buc. 1

— Capac pompă apă buc. 2

— Cărbuni dinam buc. 450

- Carter punte spate buc. 1
- Cilindru pr. ambreiaj buc. 3
- Cilindru pr. frină buc. 4
- Diafragmă pompă benzină buc. 10
- Distribuitor aprindere buc. 29
- Filtru aer buc. 7
- Flașă ext. fuzetă asamblare buc. 4
- Fulie pompă apă buc. 4
- Furcă mers înapoi buc. 4
- Furcă schimbător vit. 1—2 buc. 2
- Furcă schimbător vit. 1—2 buc. 1
- Furcă schimbător vit. 3—4 buc. 1
- Garnitură etanșare buc. 2
- Garnitură pompă apă buc. 9
- Indicator nivel benzină buc. 21
- Indicator temperatură buc. 2
- Indicator ulei buc. 15
- Iael sincron buc. 14

● DIVERSE

- Ansamblu stator SR buc. 31
- Becuri far 6 V 25 W buc. 2 425
- Becuri sofite 12 V \times 15 W buc. 6 543
- Cilindru cupă excavator A401 buc. 10
- Cilindru tractor buc. 4
- Cilindru tractor s=1300 buc. 2
- Element filtru Saviem buc. 132
- Garinturi klingherit 135 \times 84 \times 4 buc. 3 340
- Geantă roată Saviem buc. 7
- Mecanism direcție ARO buc. 20
- Radiator apă RABA automacara buc. 7
- Reductor excavator A401 buc. 2
- Robinet cu acț. el. diam. 50 mm buc. 1
- Robinet refulare buc. 20
- Robinet refulare pt. electropompe buc. 8
- Rotor electromotor tip Nou SR. 113 buc. 58
- Ștergător parbriz TV-ARO buc. 22
- Termometru industr. drept 0-100 gr. tija T 2000 mm buc. 14
- Trusă ap. de măsură și control pt. cazane buc. 67
- Amortizor pt. compresor aer buc. 8
- Amortizor telescopic spate M461 buc. 5
- Termostat pompă Dacia 1300 buc. 67
- Ampermetru E6 750A de tablou indicator buc. 16
- Ampermetru 0-200 buc. 2
- Ampermetru 30 buc. 5
- Arbore cardan ARO buc. 3
- Arbore cardan față simplă M461 buc. 1

- Arbore cotit compresor SR. 131 buc. 1
- Arbore primar M461 buc. 28
- Bară longitudinală Saviem buc. 10
- Becuri sofite 24 V \times 18 W buc. 1 480
- Becuri stop 2 faze 12 \times 21 \times 5 buc. 1 832
- Becuri 12 \times 45 \times 40 buc. 1 809
- Bucșă din alamă 45 \times 100 mm buc. 39
- Bucșă electropompă 13 NDS buc. 8
- Bucșă B2 9B 30 \times 34 \times 400 mm buc. 4
- Bucșe oșel 60 \times 50 mm buc. 46
- Bucșe inf. fuzetă Roman 10215—19215 buc. 20
- Bucșe sup. fuzetă Roman 10215—19215 buc. 30
- Cărbuni electromotor buc. 450
- Cirlig tracțiune față buc. 10
- Colector evacuare ARO buc. 22
- Conductă motor 2-D-6 buc. 125
- Contact cu chei pt. TV 31 buc. 110
- Culbul motor DAC-Roman 6135—8135—12135 buc. 50
- Cutie viteză TV buc. 1
- Demaror 24 V fără bendix buc. 8
- Diafragmă reglabilă 120 \times 42 pt. termof. buc. 19
- Diferențial față ARO buc. 2
- Distribuitor aprindere buc. 16
- Distribuitor aprindere M461 buc. 29
- Electromotor asincron 1,2 kW 500 rot./min. buc. 11
- Electromotor SR buc. 31
- Elemente far TV buc. 50
- Elemente filtru motorină de la autecam. Roman-Diesel buc. 20
- Garnituri chiușasă Dacia 1300 buc. 50
- Motor autoturism Dacia 1300 70% recuperabil buc. 1
- Motor CPL recondiționat IPS buc. 1
- Motor el. 30 kW 1500 t/min 2/3 buc. 1
- Panou lateral furgonetă Dacia 1300 buc. 6
- Pinion distribuție Saviem buc. 9
- Pinion vit. 2 ARO 240 buc. 36
- Piston Saviem (Roman-Diesel) buc. 13
- Pivotal fuzetă Roman 8135—12135—12215 buc. 50
- Placă presiune Saviem buc. 20
- Pompă vid pt. motopompe buc. 1
- Port furtun 3/8" buc. 35
- Port perie pt. trusă sudură buc. 3

- Port perie pt. mașină electrică buc. 20
- Potențiometri 25 MO buc. 130
- Potențiometri 25 MO buc. 95
- Potențiometrii 25 MO buc. 20
- Prize putere ARO 240 buc. 11
- Racord de refulare pt. electropompe buc. 28
- Radiator răcire 300 \times 400 Dacia 1 buc. 3
- Radiator ulei Dac-Roman buc. 4
- Reazim sferic față dr. M461 buc. 5
- Reductor ARO buc. 5
- Releu RT.4 buc. 35
- Rezervor benzină ARO buc. 3
- Roată dințată compresor 10T-R12 buc. 1
- Robinet cu acț. el. diam. 50 mm buc. 1
- Rotor buc. 26
- Rotor alternator SR. 131 buc. 25
- Rotor electromotor buc. 15
- Rotor electromotor SR. 101 buc. 9
- Rotor pompă ACV 200 buc. 3
- Rotor motor tip S4 pt. motopompe tip DIA buc. 1
- Sateliți Dacia 1300 buc. 20
- Scaun supapă admisie motor Dac-Roman buc. 20
- Segment radiator vibrochen Dacia 1300 buc. 54
- Segment piston motor CN ARO buc. 100
- Servodirecție IFRON buc. 1
- Sifoane flexibile din spire alamă D120 \times 280 mm buc. 12
- Stator Saviem buc. 30
- Ștergător parbriz TV-ARO buc. 2
- Supapă admisie Dac-Roman 215 buc. 34
- Supapă de aspirație pt. Dacia 1300 buc. 17
- Supapă evacuare Dac-Roman 215 buc. 41
- Supapă intermediar Dacia 1300 buc. 13
- Supapă refulare TV buc. 221
- Supapă 6772000 buc. 8
- Suport spate ARO buc. 20
- Șurub reglare amestec pt. Dacia 1300 buc. 43
- Tablă exterioară ușă față dr. Dacia 1300 buc. 6
- Tachet cu membrană PPA Dac-Roman 135 CP buc. 82
- Termocontact bobină Dacia 1300 buc. 29
- Tijele vane D 65 mm buc. 155
- Tub flexibil buc. 37
- Tub frină spate ARO 240 buc. 2
- Ventile buc. 3 000

- Vitezometru D140 tip 5215 Roman buc. 28
- Vitezometru fără înregistrare buc. 59
- Vitezometru Saviem buc. 5
- Vitezometru SR buc. 22
- Volan ARO 240 buc. 5
- Miner interior asamblat pt. M. 461 buc. 70
- Membrană pompă benzină SR. 131 buc. 356
- Rotor distribuitor SR. 131 buc. 47
- Pluțitor carburator Warsawa buc. 47
- Cap bară direcție Dac-Roman buc. 50
- Termostat SAVIEM buc. 147
- Garnituri cauciuc 10×3 buc. 50
- Grup conic ARO buc. 50
- Pinion vit. I asamblare ARO 240 buc. 36
- Sondă manometru GAZ 51 buc. 19
- Tub radiator U.20 buc. 78
- Arbore planetar M.461 buc. 2
- idem primar M.461 buc. 28
- Idem secundar M.461 buc. 2
- Idem planetar M.461 buc. 4
- Bară direcție M.461 buc. 2

INTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE TRANSPORT LOCAL GIURGIU

Str. Gloriei nr. 5
Telefon 912/13926

PIESE DE SCHIMB AUTO

- Arbore C.V.S.R. buc. 3
- Delco SR buc. 23
- Ax casetă direcție TV dif. buc. 4
- Flanșe CV diferite tipuri buc. 10
- Fulie arbore diferit buc. 2
- Fuzetă roată S.R. buc. 5
- Grup conic T.V. buc. 1
- Galerie admisie S.R. buc. 1
- Grup diferențial (pinioane) buc. 2
- Levier fuzetă SR buc. 11
- idem comandă dif. buc. 23
- Manșon cuplare Tract. AI 800 buc. 1
- Mecanism casetă dir. SR buc. 3
- Pivoți diferiți CV buc. 27
- Pinion CVSR buc. 3
- Pompă centrală frină SR buc. 8
- Pompă ulei ARO buc. 3
- Pinion planetar SR buc. 12
- Priză CVTV dif. buc. 4

RULMENȚI

- 6318 buc. 10
- 51220 buc. 3
- 7815 buc. 23
- 32313 buc. 7
- 6007 buc. 1
- 6020 buc. 1
- 6411 buc. 2
- 89035 buc. 1

- 52310 buc. 1
- 21313 buc. 2
- Rulment buc. 3
- NV 309 buc. 2
- 1313 buc. 3
- 22216 buc. 3
- 53310 buc. 4
- 32218 buc. 16
- 30218 buc. 5
- Robinet oprire-pornire buc. 5
- idem deschidere uși SR buc. 3
- Ax C.V.S.R. buc. 2
- Butuc roată față buc. 34
- Bară conexiune tractor buc. 2
- Bloc motor S.R. buc. 1
- Casetă direcție buc. 1
- Capac C.V.S.R. buc. 4
- Capac culbutori SR buc. 7
- Carcasă rulment grup. dif. buc. 5
- Capac cu sferă buc. 12
- Carcasă frină buc. 14
- Carcasă CVSR buc. 1
- Colector alternator buc. 4
- Camere frinare buc. 5
- Camă frină buc. 5
- Capac sig. ponton SR buc. 13
- Capac Servo TV buc. 3
- Colector evacuare DTV buc. 9
- Carter reductor betonieră buc. 1
- Carcasă cutie viteze SRE buc. 1
- Coroană reductor betonieră buc. 5
- Cameră grup dif. SR buc. 1
- Radiator TV 20 buc. 2
- Rezervor aer 1 buc. 2
- idem 2 buc. 2
- Suport arc față SR buc. 11
- Suport frină mină buc. 3
- Șurub regl. saboți cu camă buc. 10
- Suport compresor SR buc. 6
- Tren fix A 1800 buc. 3
- Volan direcție tractor buc. 6

Întrebări și răspunsuri

În cele ce urmează dăm în sinteză răspunsuri la unele întrebări primite la redacție cu privire la controlul privind gestiunile asociațiilor de locatari constituite în imobile cu mai multe apartamente.

a) *Comisia de cenzori răspunde pentru neefectuarea controlului?* Potrivit Statutului asociațiilor de locatari, comisia de cenzori este principalul organ de control, atribuțiile ei fiind stabilite prin art. 13. Cu privire la modalitățile de control gestionar și perioadele de efectuarea a fost emisă „Metodologia de încheiere, executare și încetare a raporturilor de muncă, de conducere a evidenței, efectuare a operațiilor și disciplina financiară și de casă, precum și de verificare financiar-contabilă la asociațiile de locatari”. Printre formele de control importantă deosebită prezintă „controlul lunar al înregistrării operațiilor bănești” (vezi pct. 144).

Deoarece neefectuarea acestui control facilitează e-

ventuale sustrageri din gestune, răspunderea materială a comisiei de cenzori este angajată alături de a gestionarului (administrator).

Pentru ca răspunderea comisiei de cenzori să fie angajată este necesar să se dovedească faptul că lipsa în gestiune s-a produs în perioada în care nu s-a efectuat control, deși acesta trebuia efectuat. Cu alte cuvinte, între neefectuarea controlului și lipsa în gestiune trebuie să fie o legătură cauzală. Un exemplu va fi concludent:

În cadrul trimestrului I 1984 într-o gestiune s-au comis sustrageri repetate: în ianuarie 2.000 lei, în februarie 3.000 lei, în martie 3.500 lei. Controlul înregistrării în evidență a operațiilor bănești s-a făcut în aprilie, când s-a constatat prejudiciul total de 8.500 lei. Gestionarul a fost trimis în judecată penală; în cadrul procesului penal a fost introdus ca parte civilmente responsabilă președintele comisiei de cenzori, care a fost însărcinat de comisie să verifice lunar operațiile bănești. Instanța a reținut culpa acestuia și l-a obligat la plată în solidar cu învinutul numai pentru suma de 6.500 lei deoarece

ASOCIAȚIA LOCATARILOR

Verificat Aprobat
Comisia de cenzori Comitetul asociației

CONTUL GESTIUNII PE LUNA MARTIE 1984

I. Incasări și plăți prin numerar

1. Sold la 29 februarie 1984	23,50 lei	
2. Incasări potrivit registrului de casă	13.327,00 lei	
total	13.350,50 lei	
3. Plăți în numerar :		
— bonuri pentru diverse materiale, conf. borderoul	239,20 lei	
— stat de plată retribuției	893,00 lei	
— depuneri în cont curent	8.000,00 lei	
— idem	4.000,00 lei	13.132,20 lei
4. Sold numerar la 31 martie 1984	218,30 lei	

II. Plăți și depuneri în cont curent

1. Sold la 28 februarie 1984	19.284,76 lei	
2. Depuneri numerar în cont :		
— 25 martie	8.000,00 lei	
— 31 martie	4.000,00 lei	12.000,00 lei
Total	31.284,76 lei	
3. Plăți prin virament:		
— factură termoficare	12.208,00 lei	
— factură apă canal	659,26 lei	
— factură ascensor	1.150,00 lei	
— factură gaze	512,50 lei	14.529,76 lei
4. Sold la 31 martie 1984	16.755,00 lei	

III. Situația patrimonială

Activ

1. Disponibile bănesc:		
— numerar în casă	218,30 lei	
— în cont curent	16.755,00 lei	16.973,30 lei
2. Debitori		
— cote curente	14.661,96 lei	
— cote restante	3.400,00 lei	18.061,96 lei
Total	35.035,26 lei	

Pasiv

1. Fond de rulment	30.000 lei	
2. Fond de reparații	5.000 lei	35.000,00 lei

Incasări în plus, care urmează să fie scăzute din cheltuielile pe luna viitoare.

35,26 lei

Administrator,

dacă ar fi făcut verificarea la timp, pe luna ianuarie, sustragerile din luna februarie (3.000 lei) și din luna martie (3.500 lei) ar fi fost preîntimpinate.

b) *Comitetul asociației poate solicita numirea unor experți contabili pentru verificarea gestiunii?* În repetate rânduri redacția a fost confruntată cu această întrebare. Răspunsul este negativ.

Experții contabili nu pot fi numiți decât în cauze judiciare, de către organele de anchetă penală sau de judecată.

Ca urmare, comisia de cenzori sau alte organe de control dacă constată lipsuri în gestiune au obligația să sesizeze organele de anchetă penală competente, iar comitetul asociației să se înscrie parte civilă cu prejudiciul suferit.

În cadrul anchetei penale, dacă se consideră necesar, se poate administra proba cu expertiză contabilă, la cererea învinutului, a părții civile sau dispusă din oficiu.

c) *Cum se poate face un control lunar eficient a gestiunii?* Din practica unor asociații de locatari rezultă că cel mai eficient control îl constituie întocmirea „Contului lunar de gestiune” de către administrator și verificat de președintele comisiei de cenzori sau de către un alt membru desemnat de comisie.

Redăm alăturat un model exemplificativ

Contul lunar de gestiune prezentat de administrator se verifică după cum urmează :

— borderoul lunar al încasărilor (filele de registru de casă) se confruntă (bifează) cu lista de plată pe luna expirată, supusă controlului;

— pozițiile rămase nebite reprezintă membrii asociației care nu și-au îndeplinit obligația de plată și care vor fi trecuți pe o listă separată de restanțieri;

— se verifică dacă soldul de casă al lunii precedente este corect raportat în contul lunii supuse controlului; idem soldul disponibilului aflat în cont;

— se verifică dacă totalul borderoului de încasări corespunde cu suma înscrisă în cont;

— plățile în numerar se verifică act cu act, precum și totalul acestora înscris în contul prezentat;

— se verifică soldul scriptic la sfârșitul lunii și existența numerarului;

— depunerile și plățile prin virament se verifică după extrasul de cont C.E.C., esențial fiind faptul de a se confrunța soldul la sfârșitul lunii înscris în contul lunar întocmit de administrator, cu cel din extrasul de cont C.E.C.; aceste două solduri trebuie să fie egale.

Pentru verificarea integrității contului asociației se va urmări „Situația patrimonială”, respectiv dacă activul este egal cu pasivul și anume :

— *activul* este compus din disponibilul bănesc la care se adaugă debitorii din cote curente (totalul cheltuielilor făcute în luna supusă controlului și care se încasează în luna următoare), precum și debitorii din cote restante din lunile anterioare;

— *pasivul* este compus din fondul de rulment și alte fonduri constituite de asociație;

— dacă activul este mai mare, ca în exemplul dat, înseamnă că prin rotunjirea unor zecimale la stabilirea cotelor s-a încasat în plus;

— dacă activul este mai mic, înseamnă că unele calcule din cont au fost eronate făcute și, deci se impune o reverificare.

Controlul lunar se păstrează într-un dosar (pe care se indică luna și anul) și la care vor fi anexate următoarele acte: borderoul de încasări (filele de registru de casă), actele de cheltuieli în numerar, extrasele din cont cu documentele de plată anexate, lista de plată pe luna în cauză, situația restanțierilor.

Odată cu verificarea contului lunar, gestiunea acelei luni se consideră închisă iar dosarul cu acte se păstrează de administrator.

În cele de mai sus își găsesc răspunsuri: Rodica Luparu — București, D. Petru — Brașov, Ion Stamate — Oradea, Pavel Otoman — Constanța, Ion Ionescu București ș.a.

